

משרד המשפטים
המשנה לפרקליט המדינה
(עניינים אזרחיים)

כ"ו אלול, תשע"ה
10 ספטמבר, 2015

**הנחית משנה לפרקליט המדינה (אזרחי) בדבר תהליכי עבודה ושיתוף הפעולה בין
הפרקליטות לבין נציבויות השוויון- נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ונציבות
שוויון הזדמנויות בעבודה**

הנחיה זו נועדה להבהיר את מעמדן של נציבויות השוויון ולבסס את שיתוף הפעולה שבין הנציבויות לפרקליטות בגיבוש עמדת המדינה בהליכים משפטיים הנוגעים לתחומי פעילותן של הנציבויות.

הנציבויות: מבנה, תפקידים וסמכויות

1. נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות היא יחידה במשרד המשפטים אשר הוקמה בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק שוויון זכויות) כגוף הממלכתי המרכזי המופקד על קידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות.¹ תפקידה של נציבות זו נקבעו בסעיף 21 לחוק שוויון זכויות בלשון זו:

"הנציבות תפעל -

(1) לקידום עקרונות היסוד של חוק זה ;

(2) לקידום שוויון ולמניעת הפליה של אנשים עם מוגבלות ;

(3) לעידוד השתלבותם והשתתפותם הפעילה של אנשים עם מוגבלות בחברה ;

(4)"

מעבר להסמכת הנציבות לפעול במישורים של הגברת המודעות ועיצוב המדיניות, ניתנה לנציבות גם הסמכות לפתוח בהליכים משפטיים או להתערב בהליכים קיימים שעניינם, בין היתר: הפליה מחמת מוגבלות בתחום התעסוקה, הפליה מחמת מוגבלות במתן שירות ציבורי או הספקת מוצר וכן הפרת הוראות החוק בנוגע לנגישות של מקום ציבורי, שירות ציבורי ותחבורה ציבורית.

¹ בפרק ה' לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות מוקמת הנציבות (סעיף 20 לחוק), במגים תפקידה העיקריים (סעיף 21 לחוק) ונקבעות הוראות לגבי מבנה הנציבות (סעיפים 22 עד 26 לחוק).

**משרד המשפטים
המשנה לפרקליט המדינה
(עניינים אזרחיים)**

2. נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה

נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה היא יחידה במשרד הכלכלה, אשר הוקמה בחוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988, לשם קידום ההכרה והיישום של עקרון השוויון בעולם התעסוקה. תפקידה של נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה נקבע בסעיף 18 לחוק בלשון זו:

"תפקידה של הנציבות הוא לקדם את ההכרה בזכויות לפי חקיקת השוויון בעבודה ואת מימושן,² ולשם כך תפעל הנציבות, בין השאר, בכל אחת מהדרכים האלה (בחוק זה - תחומי פעולתה של הנציבות):

(1) טיפוח תודעה ציבורית באמצעות חינוך, הדרכה והסברה, ככל שתפקיד זה אינו מוטל על רשות ציבורית אחרת הפועלת על פי דין;

(2) עידוד תכניות ופעילויות;

(3) שיתוף פעולה עם אנשים או גופים אחרים, לרבות מעסיקים ועובדים;

(4) עריכת מחקר ואיסוף מידע;

(5) התערבות, ברשות בית המשפט, בהליכים משפטיים;

(6)"

גם לנציבות שוויון הזדמנויות נמסרו תפקידים שעניינם טיפוח התודעה הציבורית ולצדם סמכויות אכיפה ובהן הסמכות להגיש תביעות אזרחיות בבית הדין לעבודה בשם אדם ובשם הנציבות והסמכות להתערב, ברשות בית המשפט, בהליכים משפטיים הנוגעים לחקיקת השוויון בעבודה.

הנחיות ונהלי עבודה

היועץ המשפטי לממשלה והפרקליטות מופקדים על ייצוג עמדת המדינה והאינטרס הציבורי בפני בית המשפט. בהליכים שונים מתעוררות סוגיות המעלות היבטים הנוגעים לעניינים שבתחום אחריות נציבות השוויון, וזאת גם כאשר מדובר בהליכים שאינם במסגרת הפעלת סמכויות של אחת מהנציבויות האמורות.

כמתבקש מהאמור יש לפעול בהתאם להנחיות שלהלן:

² "חקיקת השוויון בעבודה" שעל קידומה מופקדת הנציבות, כוללת על פי סעיף ההגדרות של החוק את החוק עצמו וכן את דברי החקיקה המגויים בתוספת, שהינם: חוק שכר שווה לעובדת ולעובד, התשנ"ו-1996; חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954; חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998; סעיפים 9 עד 19 לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951; סעיפים 41, 41א ו-41ב לחוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949; סעיף 15א לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959; סעיף 6 לחוק שיווי זכויות האשה, התשי"א-1951; סעיפים 42 ו-42א לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959, וסעיף 64 לחוק שירות התעסוקה, לענין סעיף 42 לחוק האמור; חוק הגנה על עובדים (חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במינהל התקין), התשנ"ז-1997.

**משרד המשפטים
המשנה לפרקליט המדינה
(עניינים אזרחיים)**

1. שתי הנציבויות הן יחידות ממשלתיות, וככאלה כפופות, ככל הרשות המבצעת, להנחיותיו המשפטיות של היועץ המשפטי לממשלה והן אינן מוסמכות לתבוע ולהיתבע אלא כאורגן של מדינת ישראל.³ בהליכים משפטיים שנקטים על ידיהן פועלות הנציבויות מתוקף ייפוי כוח שניתן ע"י היועץ המשפטי לממשלה ובהתאם לעמדתו המשפטית. ברוב ההליכים הנציבויות מיוצגות ע"י הפרקליטות.
 2. בהליכים משפטיים שאינם נוגעים ישירות להפעלת סמכויות של אחת מהנציבויות, יכול ותעלה סוגיה הנוגעת לנושאים שבטיפול הנציבויות. כמקובל, בגיבוש עמדת המדינה ועמדת היועץ המשפטי לממשלה, נדרש לשקול את מכלול ההיבטים והאינטרסים הנוגעים לעניין ובכלל אילו גם את הנושאים הנוגעים לשוויון הזדמנויות בעבודה ושוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.
 3. בהיות הנציבויות הגורם הממשלתי המופקד על קידום העקרונות והאינטרסים הציבוריים שצוינו לעיל, מוטלת על כלל גורמי הממשלה, והפרקליטות ביניהם, הכרח לשתף את הנציבויות בגיבוש העמדה המשפטית כאשר ההליך מעלה היבטים הנוגעים לתחומי פעולתן של הנציבויות.
 4. לפיכך, כאשר מתגבשת עמדת מדינה בהליך אשר מעורר שאלות הנוגעות לתחומי הפעולה של הנציבויות - על הפרקליט המטפל בתיק להקפיד על שיתוף הנציבות הרלבנטית בתהליך גיבוש העמדה המשפטית, כפי שנעשה לגבי כל גורם ממשלתי נוגע לדבר, לרבות בהתייעצויות המתקיימות עם גורמי המדינה לשם גיבוש העמדה שתוגש לבית המשפט.
 5. בהתקיים מחלוקת משפטית בין הנציבויות לבין גורם ממשלתי או ציבורי אחר, ייעשה תחילה מאמץ ליישוב המחלוקת על ידי הפרקליט המייצג בהליך בסיוע מחלקת יעוץ וחקיקה, ובמידת הצורך יובאו הדברים בפני פרקליט המחוז. ככל שלא יגיעו להסכמה תובא המחלוקת בפני המשנה לפרקליט המדינה (אזרחי) והמשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה).
- במקביל להנחיה זו, במחלקת יעוץ וחקיקה (חקיקה) גיבשו נהלים בדבר סדרי עבודה שוטפים בינם ובין הנציבויות, לרבות בהקשרים הנוגעים להליכים משפטיים, הנחיה זו מתואמת עם תהליכי עבודה אלו.

בברכה,
אורית סון

העתק:

פרקליט המדינה

משנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה)

נציבת שוויון הזדמנויות בעבודה

נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

³ ההכרעה העקרונית לגבי מעמד נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בהליכים בפני הערכאות נקבעה בשנת 2006 על ידי היועץ המשפטי לממשלה בעקבות פניה של נציבות זו. בעקבות פניות נוספות של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות וכן של נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה, התקיימו במהלך השנים 2008 ו-2009 דיונים בראשותה של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה) גב' אורית קורן בהם השתתפו נציגי הנציבויות וגורמים בכירים בפרקליטות. בעקבות דיונים אלו נקבע כי ההחלטה העקרונית של היועץ המשפטי לממשלה תוחל גם על נציבות שוויון הזדמנויות בעבודה.